

Lietuviškieji „The Beatles“

cenzūros laikais

Praėjusio šimtmečio septintojo dešimtmečio pabaigoje turbūt nebuvo nė vieno studentų bendrabučio, kuriame iš primityvių juostinių magnetofonų nebūtų skambėję pirmieji lietuviško roko hitai: „Lopšinė“, „Ilgas, plonas teksasietis“, „Pasvartyk, antela“, „Benk, benk“ ir kiti. Tiesa, anuomet tokia muzika buvo vadinama „bigbitu“ (išvertus iš anglų k. – „stiprus smūgis“). „Lietuviškųjų bitlų“ titulus pelnytai priklauso 7-ojo dešimtmečio viduryje susibūrusiam Kauno politechnikos instituto (dabar – Kauno technologijos universitetas) studentų kolektyvui „Kertukai“.

Artūras JANČYS

Vienas ansamblio iniciatorių, dabar muzikos įrašų firmoje „Garsų pasaulis“ vadybininku dirbantis Vidmantas Juronis prisimena „Kertukų“ pradžia: „1966 m. KPI kultūros klubui prireikė „paukščiuko“ – institutas pasiūlė suburti saviveiklinį studentų ansamblį“. Elektrines gitaras nupirko rektoratas, o garso aparatūrą muzikantai susidurstė patys. Vaikinai iš pradžių daugiausia grojo šokiuo-

se, ansamblio sudėtis keitėsi. Šioje grupėje solinę karjerą pradėjo ir lietuvių estrados žvaigždė Janina Miščiukaitė. Ansamblio garso operatorius A.Urbonas sukonstravo pirmąjį Kaune – o gal ir visoje Lietuvoje – garso reverberatorių. Neįprastai skambantis vibruojantis garsas tapo tikra sensacija. Kęstučio gatvėje, kurioje stovėjo KPI 8-ieji rūmai, eismas sutrikdavo likus jau pusei valandos iki šokių pradžios. Tomis dienomis, kai grodavo būsimieji „Kertukai“.

Jau po metų talentingus studentus pastebėjo kompozitorius Mindaugas Tamošiūnas: jie buvo pakviesti gastroliai į Bulgariją su anuomet populiariu „Oktavos“ estradiniu ansambliu. „Oktava“ Bulgarijoje buvo suskaldyta į du pogrupius, – prisimena V.Juronis, – pučiamųjų orkestrui buvo patikėtas geriausias kurorto restoranas, o mus, grojusius „gitarinę“ muziką, nugarė į užkampį. Bet jau po pirmų koncertų sukeitė vietomis“.

Debiutantai gavo viliojantį pasiūlymą tapti organiška „Oktavos“ dalimi ir vykti į koncertinę turnė po Viduržemio jūrą. Vyresnio amžiaus skaitytojams turbūt nereikia aiškinti, kokia tai buvo pagunda sovietinės spaudos metais

jauniems žmonėms, gyvenantiems už geležinės uždangos.

Tačiau grupės branduolys jai atsispyrė ir 1968 m. rugpjūčio 31 d. Kauno profsajungu rūmuose įvyko pirmasis „Kertukais“ pasivadinusio (kertu-

„Kertukai“ 1968–1969 m. viršijo visus populiarumo rekordus, bilietai į koncertus būdavo išgraibstomi akimirksniu. Saviveiklinis kolektyvas tris kartus tapo konkursinio festivalio „Gintarinė triūba“ (nors grupėje nebuvo nė vieno pučiamojo instrumento!) nugalėtoju.

kas senovės lietuvių mitologijoje – linksma, triukšminga namų dvasia) studentiško kolektyvo koncertas.

Šią datą galima laikyti lietuviško roko gimtadieniu. Tada susiformavo ir pagrindinė grupės sudėtis.

Ansamblio vadovas, grojęs elektriniais vargonėliais, – Gediminas Jurgilas. Solo gitara grojo Saulius Lukošius, V.Juronis – ritmine gitara, bosinę gitarą pakaitomis „kankino“ Feliksas Tulčinas ir Kazys Ščesnulevičius, būgnus mušė Alius Tatarskis, vokalo partijas atliko Gražina Akstinaite bei Simas Taršys.

„Kertukai“ 1968–1969 m. viršijo visus populiarumo rekordus, bilietai į koncertus būdavo išgraibstomi akimirksniu.

Saviveiklinis kolektyvas tris kartus tapo konkursinio festivalio „Gintarinė triūba“ (nors grupėje nebuvo nė vieno pu-

Pagrindinė „Kertukų“ komanda (iš kairės į dešinę): A.Tatarskis, F.Tulčinas, V.Juronis, S.Lukošius, G.Jurgilas.

Jie pradėjo lietuviškos estrados revoliuciją. Iš kairės į dešinę: A.Tatarskis, R.Brazaitis, G.Jurgilas, F.Tulčinas, J.Miščiukaitė, S.Taršys, V.Juronis.

čiamojo instrumento!) nugalėtoju. „Jeigu toks debiutas būtų vykęs laisvos visuomenės sąlygomis, turbūt būtume tapę milijonieriais“, – dabar svarsto V.Juronis.

Tačiau ano meto Lietuvos jaunimo stabai turtų nesuskrovė. Galiojo nerašyta taisyklė: per metus „Kertukai“ privalėjo į KPI Kultūros klubo kasą įmokėti po 2 tūkstančius rublių.

Kaip saviveiklinis kolektyvas, už koncertą jie turėjo teisę gauti honorarą, po 10 rublių kiekvienas. Šie pinigai būdavo investuojami į instrumentus bei aparatūrą.

Didelę repertuaro dalį sudarė užsienio estrados kūriniai („Kertukams“ sektinas pavyzdys buvo Kalifornijos roko grupė „Beach Boys“), lietuvių liaudies dainų aranžuotės. Autorines dainas bei žodžius kūrė ritmine gitara grojęs V.Juronis.

Daina „Pasvartyk, antela“ skambėjo dokumentiniame filme „Ave, vita“, pasakojančiame apie karo metų tragediją Kauno IX forte. 1969 m. „Kertukų“ šlovė pasiekė zenitą.

Tais metais vykusiame Kauno „Gintarinės triūbos“ festivalyje jie nusprendė atsisakyti standartinio repertuaro: koncertą pradėti privalomais, nuobodokais sovietinių kompozitorių kūriniais ir tik po to atlikti savo kūrinius.

Vaikinai iš kino studijos pasiskolino perukus, kurie buvo skirti filmui „Eglė žalčių karalienė“, ir pagal „Beach Boys“ hito „Barbara Ann“ muziką suskėlė trunkų „gabalą“. Publika virto iš koto vos ne tiesiogine šio žodžio prasme.

Nors anais laikais į vakarietišką muziką valdžia žiūrėjo skersakiuodama, vis dėlto net cenzūruojamoje spaudoje publikacijos apie „Kertukus“ buvo palyginti palankios. Tačiau 1969 m. „Kauno tiesoje“

Lietuviškojo roko pionieriai po 30 metų: muzikantas ir klinikos direktorius F.Tulčinas ir statybos inžinierius K.Ščesnulevičius.

yra visa Sovietų Sąjunga, o ne tik Lietuva, kaip byloja dainos tekstas.

1971 metais triukšmingos šlovės sulaukę „Kertukai“ tyliai iširo: muzikantai baigė institutą, reikėjo ginti diplominius darbus ir rūpintis ateitimi. Gyvenimas išblaškė lietuviško roko pionierių likimus į skirtingas puses, nors trys „ekskertukai“ tebėra susiję su muzika.

Buvęs grupės bosininkas

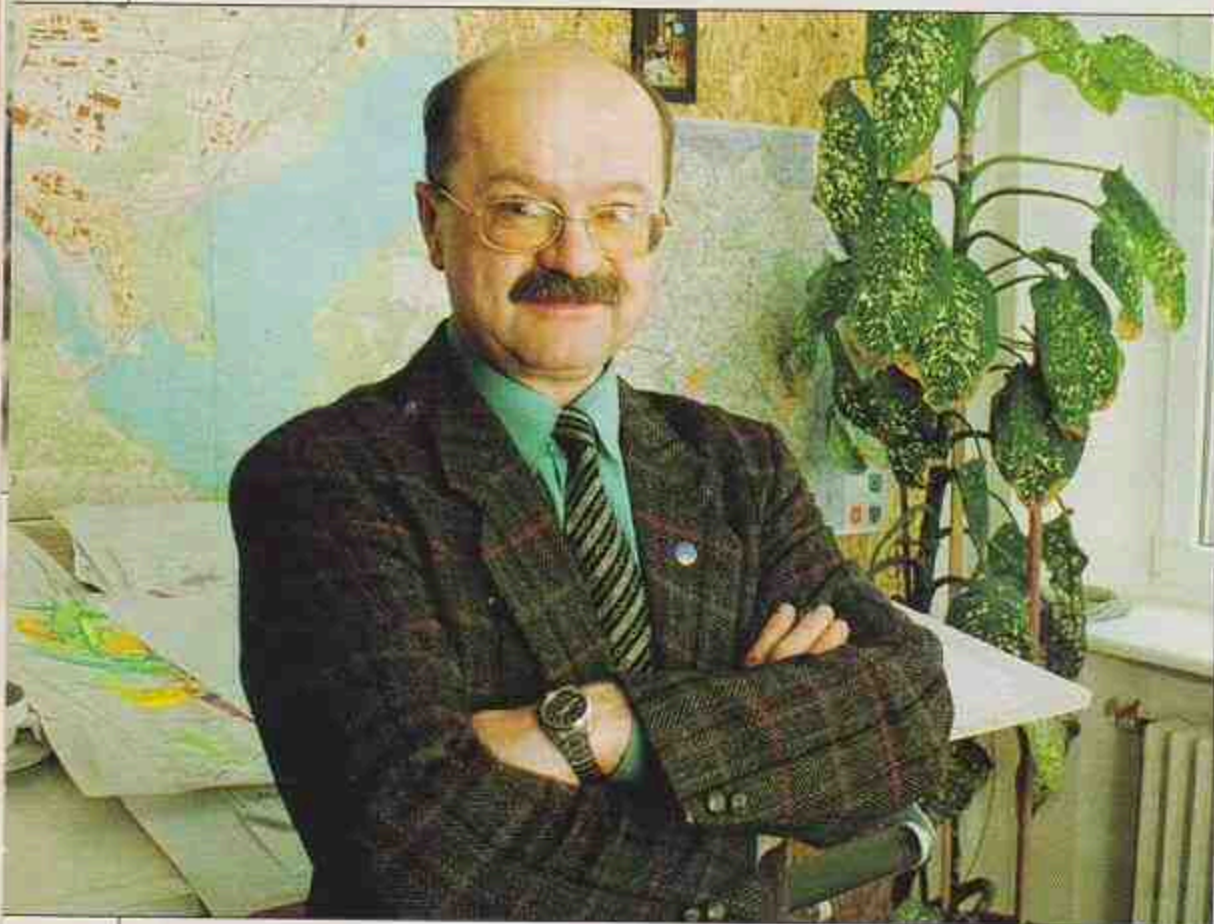
**Įmonės „Kauno planas“
vyr. inžinierius S.Lukošius.**

**Garso įrašų firmos
vadybininkas V.Juronis.**

F.Tulčinas tapo privačios klinikos ECHOTON direktoriumi, bet taip pat groja klavišiniai Kauno civilinės metrikacijos skyriaus ansamblyje bei klubinėje grupėje „Ad Libitum“. V.Juronis – muzikos įrašų firmos „Garsų pasaulis“ vadybininkas. Buvęs garso operatorius A.Urbonas – vienas įgarsinimo paslaugų firmos „Audiotonas“ savininkų. Būgnininkas Alius Tatarskis ir vokalistas Simas (Saliamonas) Taršys išvyko gyventi į Izraelį.

Solo gitara grojęs Saulius Lukošius dabar – Kauno savivaldybės įmonės „Kauno planas“ vyriausiasis inžinierius. Solistė G.Akstinaite, dirbanti Kauno civilinės metrikacijos skyriuje, išvyko paieškoti laimės Amerikoje. „Gėlių vaikų“ neaplenkė ir mirtis: 9-ojo dešimtmečio pradžioje nusižudė „Kertukų“ vadovas Gediminas Jurgilas. Dar anksčiau paskendo grupės administratorius Vincas Grigaitis.

Muzikos gurmanai veltui ieškotų legendinės grupės hitų kompaktinės plokštelės ar kasetės. V.Juronis pavyko tik labai nedideliu tiražu išleisti audiokasetę, skirtą nedideliam ratui. ■

pasirodė kompozitoriaus M.Tamošiūno straipsnis, kuriame autoritetingas estrados veikėjas kaltino estrados revoliucionierius aklu vakarietiškos mados mėgdžiojimu, priekaištaudamas, esą jų muzika tėra vien „viską užgožiantis ritmas“. Tai buvo kompozitoriaus kerštas už tai, kad vaikinai atsisakė groti su „Oktava“ ir, įkūrę savo grupę, tapo rimtu konkurentu estrados vilko vadovaujamam ansamblui. Gitaristui V.Juronisui teko apsilankyti ir pas KGB tardytoją: muzikantas gavo pylos už dainos „Lietuva“ žodžius.

Saugumietis paaiškino V.Juronisui, kad mūsų tėvynė

T.Lopatas nuotraukos.